

Proje Yaklaşımı Temelli Hazırlanan Farklı Kültürleri Tanıma Etkinliklerinin Uygulanması: Bir Eylem Araştırması

Implementation of Different Culture Recognition Activities Prepared on the Project Approach Basis: An Action Research

Betül SÜREK¹, İlknur TARMAN²

Öz

Bu çalışmada; proje yaklaşımı temelli hazırlanan farklı kültürleri tanıma etkinliklerinin Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan "farklı kültürel özellikleri açıklama ve farklılıklara saygı gösterme" kazanımlarına ulaşmada, çocukların farkındalıklarının artırılmasına yönelik etkilerini incelemek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden Eylem Araştırması Modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu bir anaokulunda öğrenim görmekte olan 5 yaşındaki 20 çocuktan oluşmaktadır. Çalışmada proje yaklaşımının öğeleri olan tartışma, alan çalışmaları, araştırma, temsil ve sergileme kapsamında aile katılımı etkinlikleri, drama, müzik ve sanat etkinlikleri gibi uygulamalar yapılmış ve proje yaklaşımının önemli bir unsuru olan okul dışı öğrenme ortamlarından faydalanılarak alan gezileri düzenlenmiştir. Veriler gözlem, görüşme, doküman, sesli ve görsel materyaller aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz ve doküman analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak proje yaklaşımı temel alınarak hazırlanmış olan uygulamaların okul öncesi çocuklarının kendi kültürünü tanıma, farklı kültürleri tanıma, ülkelerin ortak ve farklı değerleri olduğunu kavrama, farklılıklara saygı konusunda farkındalık kazanmalarında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Çokkültürlülük
Eylem araştırması
Okul öncesi dönem
Proje yaklaşımı

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of the activities of recognizing different cultures, prepared based on the project approach, on raising children's awareness in reaching the achievements of "explaining different cultural characteristics and respecting differences" in the Preschool Education Program. In the study, the Action Research Model, one of the qualitative research methods, was used. The study group consists of 20 children studying in a kindergarten. In the study, practices such as family participation activities, drama, music and art activities were implemented, and field trips were organized. Data were collected through observation, interviews, documents, audio and visual materials. The collected data were analyzed using descriptive and document analysis methods. As a result, it has been determined that the applications prepared based on the project approach are effective in getting preschool children to know their own culture, to recognize different cultures, to understand that countries have common and different values, and to gain awareness about respect for differences.

Keywords

Multiculturalism
Action research
Preschool period
Project approach

Başvuru Tarihi/Received
24.07.2023

Kabul Tarihi /Accepted
24.10.2023

| Araştırma Makalesi / Research Article |

Suggested APA Citation/Önerilen APA Atıf Biçimi:

Sürek, B., & Tarman, İ. (2023). Proje yaklaşımı temelli hazırlanan farklı kültürleri tanıma etkinliklerinin uygulanması: Bir eylem araştırması. *Manisa Celal Bayar University Journal of the Faculty of Education*, 11(2), 50-69, <https://www.doi.org/10.52826/mcbuefd.1332313>.

¹ Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, TÜRKİYE; <https://orcid.org/0009-0004-7233-8737>

² Sorumlu Yazar, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE; <https://orcid.org/0000-0002-8701-2383>

Dipnot: Bu çalışma 10-12 Haziran 2022 tarihinde Ankara'da düzenlenen II. Uluslararası İnfomal Öğrenme Kongresi'nde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

Çokkültürlü eğitim, insan haklarına ve kültürel farklılıklara saygı duyma, kültürel çeşitliliğe uygun olarak eğitim ortamını düzenleme, eğitimde fırsat eşitliği sağlama gibi öğeleri içinde barındırmaktadır (Cırık, 2008). Erken çocukluk ise kültürel çeşitlilik ile ilgili olumlu tutumlar geliştirmek için önemli bir dönemdir (Murray, 2012). Derman Sparks ve Edwards (2010), erken çocukluk döneminde öğretmenlerin çok kültürlülük etkinliklerini müfredatla birleştirmelerinin çocuklarda empati ve sorumluluk duygusunu geliştireceğini ifade etmiştir (akt. Perkins ve Mebert, 2005). Bireylerin kültürel farklılıklar konusunda erken yaşlarda eğitilmesi, küresel toplumda etkili olmaları konusunda faydalı olacaktır (Cırık, 2008). Dolayısıyla okul öncesi eğitim alan çocuklara diğer ülkelerin özelliklerinin, kültürlerinin anlatıldığı eğitim programlarının hazırlanması önem taşımaktadır (Polat, 2007). Aynı zamanda erken yaşta eğitime başlamak, ailenin de bu eğitime katılımı, farklılıkları kabul ederek birlikte yaşama becerisine sahip bireylerin yetişebilmesi açısından da faydalı olmaktadır (Polat ve Özkabak Yıldız, 2018). Sağlıklı gelişmiş bir kültürel benlik oluşturan çocuklar farklı kültürel değerlerin olduğu ortamlara daha kolay uyum sağlamaktadır (Aktın, Karakaya, Türk ve Aslan, 2015). Çokkültürlü bir eğitim ortamında farklı kültürlere ilişkin yapılan dil etkinlikleri, drama çalışmaları, oyunlar, müzik, mutfak etkinlikleri ve bu konuya yönelik çocuk kitaplarının okunması çocukların farklı kültürlere yönelik farkındalıklarını arttıracaktır (Kendall, 1983). Farklı bir kültüre ait yerel giysileri giyen çocuklar o ülkeye ait olmanın nasıl olduğunu deneyimleme fırsatı bulacaktır (Aktın vd., 2015). Bu deneyim fırsatlarını eğitim ortamına yansıtacak olan kişiler olarak öğretmenlerin çokkültürlü eğitim uygulamaları ile ilgili ne düşündüğü, sınıfta nasıl uygulamalar yapıldığı akla gelmektedir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf uygulamalarında farklı dil konuşan ya da farklı ülkeden gelmiş olan çocuklar ve aileleri ile ülke ve şehir tanımları yaptıklarını (Işıkçı Başkaya, Alisinanoğlu, Demircan ve Tahta, 2020), bu uygulamaların farklı kültürleri tanıma, farklılıklara saygıyı öğrenme (Taştekin vd., 2016), eğitim ortamında kültürel paylaşım ve hoşgörü oluşturma (Başarır, Sarı ve Çetin, 2014) gibi avantajları olduğunu ifade etmektedirler.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB, 2013) Okul Öncesi Eğitim Programı bu kapsamda incelendiğinde programda Sosyal ve Duygusal Gelişim alanında iki kazanım göze çarpmaktadır. Bunlardan birincisi “*Farklılıklara saygı gösterir*” kazanımı olup kazanımın açıklamasında “*Çocukların bireysel, sosyal ve kültürel farklılıkları zenginlik olarak kabul edip, saygı göstermesi için uygun etkinlikler düzenlenir*” ifadesi yer almaktadır (MEB, 2013, s.29). Bu etkinlikleri düzenlemede öğretmenlere çeşitli sorumluluklar düşmektedir. Çokkültürlü eğitimde öğretmenler öğrencilerin farklı kültürleri, farklı kültürlerdeki bireylerin değerlerini olumlu karşılamaları ve bu farklılıkların birer zenginlik olduğunu kavramaları için uygun eğitim ortamı hazırlamalıdır (Cırık, 2008). Derman Sparks ve Edwards (2010), farklılıklara saygı gösteren ve kültürel çeşitliliği yansıtan bir eğitim ortamı düzenlenmesini eğitimin kilit noktası olarak belirtmiş ve kullanılacak materyallerin seçiminin, bu materyallerin çocuklarla ilişkisinin önemli olduğunu ifade etmiştir. Çokkültürlü eğitime uygun materyaller kullanılması, çocuğun empati kurmasına fırsat veren deneyimler yaşaması, rol yapma, canlandırma gibi etkinlikler öğrencilerin farklılıklarla ilgili olumlu tutumlar ve farkındalıklar geliştirmesine yardımcı olmaktadır (Gay, 1994). Tarman ve Tarman (2011) ABD’ de bir okul öncesi öğretmeni ile yaptıkları vaka çalışmasında öğretmenin, sınıf ortamını düzenlerken hâlihazırda okul ortamında çok kültürlülüğe yönelik malzemeler olsa da ailelerin de desteğini alarak farklı dillerde (Çince, Rusça, Korece, Almanca) kitap, resim, kültürel oyunlar gibi ek malzemeler hazırladığını belirtmişlerdir.

Programda ikinci bir kazanım olarak “*Farklı kültürel özellikleri açıklar*” ifadesi yer almaktadır (MEB, 2013, s.29). Kazanımın açıklaması incelendiğinde “*Bu kazanımın gerçekleştirilmesine çocuğun kendi ülkesinin kültürünü tanıması ile başlanır ve farklı kültürlerin tanıtımı ile devam edilir. Örneğin, çocuklara her ülkenin bir bayrakla temsil edildiği anlatılır ve kendi ülkesinin bayrağı tanıtılır. Çeşitli etkinliklerde çocukların kendi ülkesinin kültürüne ait bayramlar, yemek, giysi, müzik, oyuncak, oyun, dans, para gibi özellikleri ele alınabilir. Daha sonra bu çalışmalar farklı kültürler için de yapılır. Bunun yanı sıra ülkelerin farklı olduğu kadar ortak değerleri olduğu da vurgulanmalıdır*” ifadesi yer almaktadır (MEB, 2013, s.29). Çocuklar okudukları kitaplar, izledikleri filmler sayesinde diğer kültürler hakkında kendiliğinden bilgi sahibi olmaktadır. Ülkemizde yayımlanan ve birçok çocuğun izlediği çizgi filmlerin çoğu yabancı ülkeler tarafından yapılmakta ve farklı kültürlere has unsurları barındırmaktadır (Kuru Turaşlı, 2012). Erken çocukluk döneminde

çocuklar yakın çevrelerinde gördükleri olumlu ya da olumsuz birçok şeyden etkilenmektedir. Özellikle çocuğun yakın çevresinde bulunan aileleri, akranları ve medyanın da farklılara karşı geliştirdikleri tutum ve davranışlarda etkisi yadsınmaz. Bu noktada ailelerin ilk önceliği çocuklara kendi kültürünü tanıtmak olmalı ve çocuk önce kendi kültürünü tanımayı, saygı duymayı öğrenirken; diğer taraftan farklı kültürlerin değerlerine saygı göstermeyi öğrenmelidir. Öğrenme ortamlarında da bireyin kendi kültürüne yabancılaşmadan farklı kültürleri tanınması sağlanmalıdır (Cırık, 2008). Dolayısıyla öğrenme ortamı tasarlanırken etkinliklere aile katılımı sağlanarak ailelerle iş birliği yapılmalı, etkinlik seçimi yapılırken farklı aile yapıları, sosyal ve kültürel çevreler de dikkate alınmalıdır (Vandenbroeck, 2007). Eğitim ortamı, öğretmen ve aile katılımı; farklılıklara saygı eğitimi kapsamında en büyük etki olarak ortaya çıkmaktadır (Ekmişoğlu, 2007). Ekmişoğlu' nun (2007) yaptığı çalışmada öğretmenler sınıfta en çok Türkçe ve drama etkinlikleri kullanarak çocukların empati becerilerinin gelişmesine katkı sağladıklarını, farklılıklar konusunda destek olabildiklerini belirtmişlerdir. Üner (2011), çocukların farklılıkları anlayıp bu yönde empati yeteneklerini geliştirmek amaçlı uygulanan etkinliklerde, öğretmenlerin çocuklara farklı dilde şarkılar dinletebileceğini, farklı kültürle ait dansların yapılabileceğini, drama, canlandırma ve farklı kültürlerin varlığını göstermeye yönelik alan gezileri düzenleyebileceklerini ifade etmiştir. Okul öncesi eğitim alan çocuklara farklılıklar ile ilgili program hazırlanırken çocukların bireysel farklılıkları göz ardı edilmemeli, okul öncesi eğitim programında yer alan bütün etkinlik türlerinden yararlanılmalıdır (Polat ve Özkabak Yıldız, 2018).

Çocukların tüm gelişimini desteklemeye yönelik etkinlikler hazırlamaya olanak sağlayan Proje yaklaşımı, öğrencilerin ilgi duyduğu bir konunun derinlemesine araştırılması, bu araştırma sürecinde büyük ve küçük grupların aktif rol almasını desteklemektedir. Bu sayede çocuklar hem bireysel hem de arkadaşları ve öğretmenleriyle iş birliği içinde sorulara cevap ararken çeşitli araştırma süreçlerinden geçmekte ve prosedürleri takip etmektedir (Katz ve Chard, 2000). Proje yaklaşımında amaç konuyu çocuğa anlatmak ya da öğretmek değil çocukların araştırma yaparak etkin öğrenmelerini, somut deneyimler kazanmalarını ve tüm gelişim alanlarını desteklemektir (Arıkan ve Kimzan, 2016). Proje yaklaşımının çocuğun farklı gelişim alanlarında, bilgi düzeyinde olumlu etkiler yarattığını gösteren çalışmalar mevcuttur. Yalçın ve Tekbıyık (2013) tarafından yapılan çalışmada, GEMS (*Great Explorations in Math and Science-Fen ve Matematikte Büyük Buluşlar*) etkinlikleri ile desteklenmiş deniz temasına yönelik proje yaklaşımının okul öncesi çocuklarının deniz ve deniz canlılarına yönelik kavramsal gelişimlerinde belirgin farklar ortaya çıkardığı tespit edilmiştir. Arıkan'ın (2020) okul öncesi eğitimi alan dezavantajlı çocuklar ve aileleri ile yapmış olduğu proje çalışmasında çocukların sosyal duygusal, dil ve bilişsel gelişim alanında becerilerinin geliştiği, aileler ile çocuklar arasındaki iletişimin arttığı belirlenmiştir. Çetingöz (2017) 4 yaş çocukları ile yapmış olduğu proje çalışmasının sonucunda çocukların ev, okul, sınıf, yaşadığımız çevre gibi sosyal çevre kavramlarına yönelik bilgi düzeylerinde artış olduğunu ifade etmiştir. Obalı (2009) okul öncesi eğitim alan altı yaş grubundaki çocuklara proje yaklaşımı ile beslenme eğitimi uygulamış ve çocukların beslenme bilgi düzeylerinde artış tespit edilmiştir. Ünsal, Yıldız, Küçükkoğlu ve Dağal (2013) İstanbul' da yaşayan 60-72 aylık çocuklarla yaşadıkları şehri, kültürü, tarihi yerleri tanımaya yönelik proje tabanlı ve aile katılımı olarak yaptığı çalışmanın sonucunda programın faydalı olduğu sonucuna varılmıştır. Tuzcuoğlu ve Tunç (2014) aile katılımı proje tabanlı olarak farklı kültürleri tanımaya yönelik hazırladıkları programın çocukların bilinçlenmesinde katkısı olduğunu belirtmiştir. Bedir, Aktan Kerem ve Alyüz (2006) okul öncesi eğitim alan çocuklara çok kültürlülük teması ile hazırlanmış olduğu proje çalışması ile çocukların farklı kültürleri tanıma, kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları kavrama, hoşgörü çerçevesinde yaklaşma üzerinde olumlu etkileri olduğunu saptamıştır. Perkins ve Mebert (2005) yaptıkları çalışmada çok kültürlü eğitim alan çocukların almanyalara göre daha az ön yargılı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Önyargı konusunda çocukları eğitmek için geliştirilen programın incelendiği çalışmada (Kok ve Yang, 2021) mozaik yaklaşımına dayalı olarak önyargı karşıtı oyun etkinlikleri hazırlanmış ve uygulanmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi dönemde oyunun önyargı karşıtı eğitimi desteklediği görülmüştür. Nguyen (2022) tarafından yapılan çalışmada ise önyargı karşıtı resimli çocuk kitaplarının anasınıfında okunması ve tartışılmasının sınıf ikliminde olumlu değişiklikler meydana getirdiği görülmüştür. Simangan (2012) farklı ırk ve etnik kökene sahip okul öncesi eğitim alan 18 çocukla yapmış olduğu çalışmada kültürel ve önyargı karşıtı bir

program uygulamıştır. Yapılan bu araştırma sonucunda çocukların akranlarına yönelik farkındalıklarının arttığı ve çocukların birbirleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar hakkında bilgi sahibi oldukları gözlenmiştir.

Çocukların hem kendi yaşadığı çevre ve kültürü hem de farklı kültürleri tanımalarının gelişim açısından önemli katkıları olmaktadır. Bu sebeple bu çalışmada çocuğun gerek kendi kültürünü gerekse farklı kültürleri tanınması amacı ile proje yaklaşımı kullanılarak etkinlikler hazırlanması planlanmıştır. Çevresine karşı merak duygusunun çok fazla olduğu erken çocukluk döneminde çocuğun kendi yaşadığı çevreden başlayarak; farklı kültürlerden bireyleri görme olasılıklarının günden güne arttığı globalleşen dünyada, farklı coğrafyalarda yaşayan insanları tanınması, kendi çevreleri dışındaki dünyayı keşfetmesi önem arz etmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak bu projenin yapılması planlanmıştır. Esas olarak bu çalışmanın amacı proje yaklaşımı kullanılarak hazırlanan farklı kültürleri tanımaya yönelik etkinliklerin MEB (2013) Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan farklı kültürel özellikleri açıklama ve farklılıklara saygı gösterme kazanımlarına ulaşmada okul öncesi çocuklarının farkındalıklarının artırılmasına yönelik etkilerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki soruya yanıt aranmıştır;

Çocukların kendi kültürlerini ve farklı kültürleri öğrenmesinde proje yaklaşımı temelli hazırlanan etkinliklerin etkileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışma, proje yaklaşımı temelli olarak hazırlanmış etkinliklerle farklı kültürleri tanımaya ve farkındalığı geliştirmeye yönelik bir eylem araştırmasıdır. Johnson (2014), eğitim kapsamında eylem araştırmasını sınıfta, öğretimin ya da yapılan uygulamaların niteliğini geliştirmek için yürütülen bir süreç olarak ele almıştır. Eylem araştırmaları eğitim ve öğretimde kullanılan yöntemleri farklılaştırmak, öğrencilerin davranış, tutum, algılarında değişime sebep olmak veya okuldaki yönetsel etkililiği arttırmak gibi uygulamaları içermektedir (Derince ve Özgen, 2015). Bu araştırma, araştırmacıların birinin aynı zamanda öğretmen rolünde olması sebebiyle bireysel eylem araştırması türündedir (Creswell, 2005). Bu araştırmacının kendi okulunda, kendi sınıfında var olan bir probleme yönelik bir eylem planı geliştirmesi sebebi ile eylem araştırması uygun bir yöntem olarak seçilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma Ankara ili Etimesgut ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız bir anaokulunda 5 yaş grubunda öğrenim gören 11 kız 9 erkek olmak üzere 20 çocuk ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu olarak seçilen okul ve sınıf, araştırmacıların birinin bizzat öğretmen olarak çalıştığı yer olması sebebiyle amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir. (Araştırmada kız çocuklar K1, K2, erkek çocuklar E1, E2 ve aileler V1, V2 şeklinde kodlanarak tanımlanmıştır)

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada nitel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Nitel bulgulara; doğrudan yapılan gözlemler, açık uçlu görüşmeler ya da dokümanlarla derinlemesine araştırma yapılarak ulaşılabilir (Patton, 2014). Okul öncesinde proje yaklaşımı kullanılarak hazırlanmış etkinliklerle farklı kültürleri tanımayı ve farkındalık geliştirilmesini amaçlayan bu eylem araştırmasında katılımcı gözlemler kullanılmıştır. Patton (2014) araştırmacının katılımcı gözlemci rolünde olduğu durumlarda etkinlikleri ilk elden ve deneyimleyerek gözlemlene imkânı bulunduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada öğretmen olan araştırmacı, etkinlikler boyunca grubun içerisinde aktif olarak yer almış, çocukların her durumuna tanıklık etmiştir. Çalışma süresince katılımcı gözlem ve yapılandırılmamış gözlem ile veriler elde edilmiştir. Öğretmen araştırmacı, etkinlikler süresince çocukların çizmiş oldukları resimler ve bu resimler ile ilgili yorumları, konuşmaları doküman olarak toplamış ve etkinlik günlükleri tutmuştur. Nitel araştırmalarda kullanılan görüşmeler görünmeyen hakkında bilgi sahibi olma ve görülene ilişkin farklı açıklamalar

yapma imkânı sunmaktadır (Glesne, 2012). Bu nedenle çalışmada yer alan çocukların aileleri ile proje sonunda görüşlerini belirlemek üzere görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde uzman görüşü alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan 5 adet sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma sonunda velilerin yarı yapılandırılmış görüşme sorularına vermiş oldukları yanıtlar, öğretmenin proje temelli farklı kültürleri tanıma etkinlikleri uygulamalarının 13 hafta boyunca süren çalışma süresince tutmuş olduğu yapılandırılmamış etkinlik günlükleri, dokümanlar, betimsel olarak analiz edilmiştir. Dokümanlardaki söylemler, çocuklar tarafından çizilen resimler ve çocukların bu resimlere yönelik anlatımları yazıya dökülmüştür. Çekilen etkinlik fotoğrafları da aynı şekilde yazıya aktarılmış ve bu esnada kız çocuklar K1, K2; erkek çocuklar E1, E2 ve aileler V1, V2 şeklinde kullanılarak kodlanmıştır. Betimsel analizde amaç verileri belirli bir düzende sunmak ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya iletmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Betimsel analiz kullanılan çalışmalarda görüşülen ya da gözlenen kişilerin görüşlerini, anlatılarını uygun bir şekilde yansıtmak için doğrudan alıntılar yapılmaktadır. Bu çalışmada kayıtlarla elde edilen bulgular özgün haline yakın olarak betimlenmiş ve sonrasında nedenleri ve sonuçları açıklayıcı bir şekilde yorumlanmıştır.

Araştırmanın Uygulama Süreci

Araştırma sürecinde yapılan uygulamaların eylem araştırmasına göre aşamaları genel hatları ile Şekil 1 de özetlenmiştir. Proje sürecinde yapılan etkinlik örnekleri ise aşağıdaki gibidir. Bu etkinliklerden örnekler bulgular kısmında fotoğrafları ile birlikte açıklanmaktadır.

- Bulunulan şehrin (Ankara) tanıtımı
- Anıtkabir gezisi
- Ülkemizin (Türkiye) tanıtımı
- Türk Tarih Müzesi ve Parkına gezi düzenlenmesi

-Her hafta bir ülkenin bir çocuk tarafından sunulacak şekilde (İspanya, Japonya, Çin, Sudan, Kazakistan, Kırgızistan, Almanya, Meksika, Hindistan, Amerika, Mısır, İskoçya) farklı kültürel yaşamların, yaşanan ev tiplerinin, yemeklerinin, bilim insanlarının, tarihi ya da kültürel önemi olan yerlerinin, millî sporlarının, iklimlerinin anlatıldığı fotoğrafları içeren sunumların yapılması. Ülke seçimleri aileler ve çocuklar tarafından belirlenmiş aynı ülkeyi seçen çocuklar aynı hafta sunum yapmıştır.

-Sanat etkinliğinde çocuklarla birlikte pasaport yapılmıştır. Pasaporta gerçek fotoğrafları da yapıştırılarak her hafta bir ülkeye gidileceği ve bunun için de pasaport kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

-Haftanın ülkesine gidilmesi için uçak draması yapılmıştır. Çocuklar sanat etkinliğinde yaptıkları pasaportları göstererek uçağa alınmış gibi yapılarak uçtaymış gibi okul içinde dolaşmıştır ve ülkeye varılmıştır.

- Japonya ülkesini tanıtan çocuk, ailesinin yardımı ile çarşıftan yaptığı kimono ile sunum yapmış ve oyun hamurundan hazırlamış olduğu sushi ile sınıfa gelmiştir. Çin sunumunda kız çocuk saçına çubuk şeklinde toka takmış, yüz boyaması yapmıştır. Kazakistan tanıtımında çocuk ve babası aile fotoğraflarından örnekleri sınıfta paylaşmış ve yerel kıyafetler giymişlerdir. Meksika'yı tanıtan çocuk ise şapka tasarlamış ve elinde gitarla sınıfa gelmiştir.

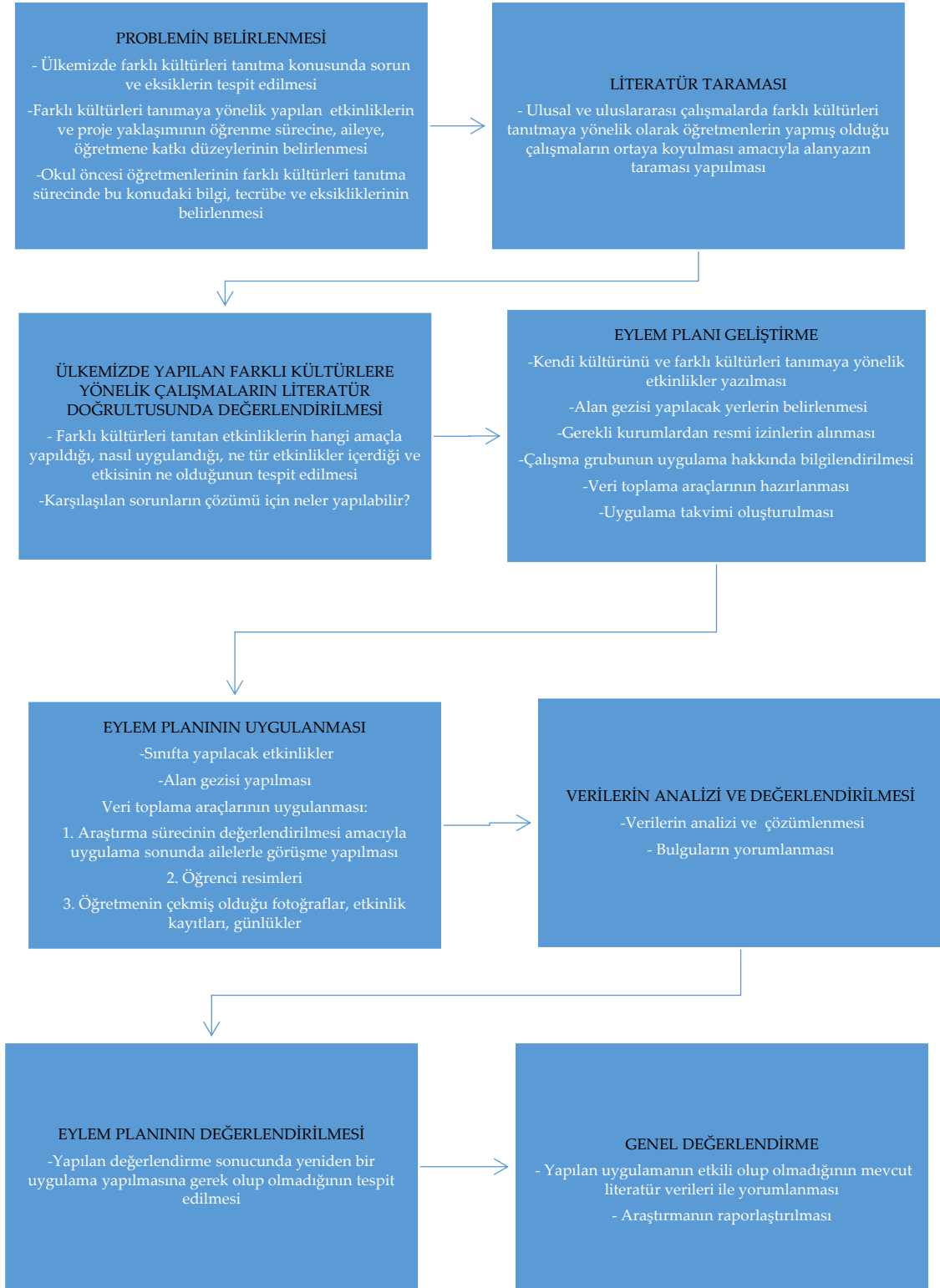
- Ülkelerin bayraklarının gösterilmesi
- Farklı ülkelerin dilinde yazıların gösterilmesi
- Artık materyallerden tanıtılan ülkenin yerel kıyafetinin tasarlanması ve giyilmesi
- Çocuklara farklı dillerde konuşmalar ve şarkılar dinletilerek, yerel dansların yapılması

-23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının farklı ülke kostümleri giyilerek dünya çocukları ile ilgili etkinlikler ile kutlanması

-Bir mektup yazılarak, resim yapılarak postaneye gezi düzenlenmesi ve farklı ülkelerde yaşayan çocuklara gönderilmesi

-Farklı ülke müzikleri dinleme, danslarını inceleme ve dans performansı sergileme

-Farklı dillerde merhaba sözcüğünün nasıl söylendiğine yönelik Türkçe-dil etkinliği

Şekil 1. Eylem araştırmasının aşamaları

Araştırmanın Etik İzinleri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Komisyonu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 26/06/2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası:2022/11

BULGULAR

Bu kısımda uygulamalar süresince yapılan gözlemler, çocuklarla ve velilerle yapılan görüşmeler, öğretmen tarafından tutulan günlükler ve geliştirilen etkinliklerden elde edilen veriler doğrultusunda “farklı kültürel özellikleri açıklama” ve “farklılıklara saygı gösterme” kazanımlarına ulaşmaya yönelik hazırlanan etkinliklerin katkıları ortaya koyulmuştur.

Projeye Başlama Aşaması

Konu Seçimi

Uygulamanın yapıldığı okulda Azerbaycan, Irak, Kazakistan, Rusya olmak üzere farklı kültürden ebeveyne sahip olan çocuklar bulunmaktadır. Uygulamanın yapıldığı sınıfta da farklı kültürden ebeveyne sahip çocuklar yer almaktadır. Çocukların arkadaşları ve öğretmeni ile buna yönelik paylaşımlar yapması ve öğretmenin aile ile iletişimi sonucunda böyle bir proje yapılması planlanmıştır. Farklı ülkeler ile ilgili eğitim ortamı düzenlenerek bir merkez oluşturulmuştur. Merkeze konu ile ilgili resimli çocuk kitapları, atlaslar, gezi broşürleri, haritalar, dünya küresi, farklı ülke bayrakları konulmuştur. Eğer çocuklar da ilgi gösterirse proje yaklaşımı ile etkinliklerin devam ettirilmesi kararlaştırılmıştır. Çocuklar oluşturulan merkeze ilgi göstermiş, birbirleri ve öğretmen ile etkileşime geçmişlerdir. Bu esnada çocuklar daha önce gitmiş oldukları şehirlerden bahsetmiş aile yakınlarının olduğu şehirleri ifade etmişlerdir. Örneğin E3, Yazın Antalya’ da yuzdüğünü söylemiş, K1 Ordu’ ya anneannesini ziyarete gittiklerini ifade etmiştir. Çocukların tahminleri, soruları ve söyledikleri kaydedilmiştir. Çocukların şehir, ülke kavramlarını karıştırdığı görülmüştür.

Şekil 2. Kitapları inceliyorlar

Şekil 3. Haritayı inceliyorlar

Planlama

Çocukların konuya ilgi göstermesi üzerine öğretmen tarafından ön araştırma yapılarak kavram haritası oluşturulmuştur. Çocuklara somut deneyimler sunacak, aileleri dahil edecek, çocukların merakını teşvik edecek etkinlikler planlanmıştır. Sınıf içi ve dışında uygulamaya yönelik esnek bir plan hazırlanmıştır. Farklı ülkeler, kültürler ile ilgili kitaplar, artık materyaller, alan gezileri, uzman daveti, aile katılımı ve diğer materyallerin temini ile ilgili bir taslak hazırlanmıştır. Planlama aşamasında çocukların sordukları sorular ve deneyimleri de göz önünde bulundurulmuştur. Proje yaklaşımının önemli bir parçası olan dokümantasyon için boş bir duvar belirlenmiştir. Proje ilerledikçe bu duvarda çocuklar tarafından üretilen eserlerin asılması, çekilen fotoğrafların sergilenmesi için düzenleme yapılmıştır. Proje ve süreçle ilgili ailelere bilgi mektubu gönderilmiş ve yüz yüze toplantı yapılmıştır. Ailelerden gelen dönütlere göre Japonya, Almanya, Meksika, Hindistan, Kazakistan, Kırgızistan, Çin, İspanya,

Sudan, Mısır, İskoçya ve Amerika Birleşik Devletleri ülke tanıtımları için belirlenmiş ve bu ülkeler her hafta bir ülke olacak şekilde sıraya konulmuş, ailelere takvim hakkında bilgilendirme yapılmıştır.

Şekil 4. Çocuk resimleriyle dolan boş duvar

Şekil 5. Fotoğrafların sergilenmesi

Şekil 6. Sunumların sergilenmesi

Başlangıç Aşamasında Yapılan Örnek Çalışmalar

Projeye başlarken çocukların merak duygularını harekete geçirmek ve ilgi uyandırmak önemlidir. Bu amaçla çocuklar sınıfa girdiğinde onları Japon kimonosu ve makyajı ile sınıfa davet edilmiş bir misafir karşılamıştır. Müzik olarak da Japon müziği fonda çalmaktadır. Sınıfa giren çocuklar çok şaşırmıştır. Öğretmen Japon dilinde merhaba diyerek ve bu ülkeye özgü şekilde selamlayarak çocukları sınıfa davet etmiştir. Bazı çocuklar aynı şekilde selam vererek bazıları da söylemeden sınıfa geçmiştir. Çember olarak oturulmuş ve Japon kültüründen konuşulmuştur. Çocuklara farklı ülkelerin geleneksel müzikleri dinletilerek dans figürleri gösterilmiştir. Farklı dillere dikkat çekmek amacıyla büyük grup etkinliği olarak çocuklara şarkılarda ne söylendiğini anlayıp anlamadıkları sorulmuştur. Çocuklardan bazıları İngilizce olduğu cevabını vermiştir. Öğretmen şarkının Japonca olduğunu söyleyince E5 çizgi filmde gördüğünü ifade etmiştir. Sınıfa farklı ülke bayrakları asılmıştır. Bayraklar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar üzerine sohbet edilmiş ve çocukların bu bayrakların hangi ülkelere ait olduğu konusundaki fikirleri not alınmıştır. Alınan cevaplar kavram haritasına kaydedilerek hâlihazırda bilgilerinin ne olduğu ve merak ettiklerinin neler olduğu tespit edilmiştir. “Ülke” ne demek, hangi ülkeler var, farklı ülkelere nasıl gidilir, bizim ülkemizde neler var ve bayraklar ile ilgili beyin fırtınası yapılmıştır. Aşağıda beyin fırtınasında ortaya çıkan sorulardan örnekler verilmiştir:

Leylekler neden göç eder? Nereye giderler?

İnsanlar neden göç eder?

Başka hangi ülkeler var? Siz daha önce başka bir ülkeye gittiniz mi?

Başka bir şehirde ya da ülkede yaşayan tanıdıklarınız var mı? Onlarla nasıl haberleşiriz?

Farklı ülkelere nasıl gidilir?

Farklı ülkelerde yaşayan hayvanlar nelerdir?

Ülkemizin para birimi nedir? Farklı ülkelerde hangi para birimleri kullanılır?

Bizim ülkemizin bayrağına dikkat çekilerek ay ve yıldızın tanıtımı yapılmıştır. Ardından çocuklardan “Eğer farklı bir ülkede yaşasaydın nasıl bir bayrağı olurdu?” Sorusuna yönelik kendi ülke bayraklarını tasarlama istenmiş ve çocuklara çeşitli boyalar, kumaşlar, kapaklar, kağıtlar gibi çeşitli artık materyaller verilerek sanat etkinliği yapılmıştır. Çocuklar sınıfa gelmeden önce kitap merkezine atlas, farklı ülke kitapları, gezi ve inceleme kitapları ile broşürler konulmuştur. Çocuklar üç boyutlu kitaplara çok ilgi göstermiştir. Kitaptaki yerlerin adını sormuşlardır. Kitap merkezinden “Dünyanın En Güzel Ülkesi” isimli kitabı seçilerek etkileşimli olarak okunmuş ve drama çalışması yapılmıştır. Çocuklardan E7 ailesiyle birlikte Kapadokya’ya gittiğini orada Peribacaları ve

mağaraları gezdiğini belirtmiştir. Öğretmen bunları not etmiş ve eğer bununla ilgili fotoğraf varsa sınıfa getirerek paylaşmasını istemiştir. Aynı zamanda sınıfa farklı ten rengine sahip oyuncaklar ve kuklalar da çocukların oynaması için bırakılmıştır.

Şekil 7. Ülkeler temalı kitap merkezi

Şekil 8. Kitap okuma etkinliği

Uygulama Aşaması

Uygulama aşamasında farklı ülkeleri ve kültürleri tanımaya yönelik birçok etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikler, MEB (2013) Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan Türkçe, sanat, drama, müzik, fen ve matematik gibi bütün etkinlik çeşitlerini içerecek şekilde bireysel, küçük ya da büyük grup olarak planlanan ve çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyecek etkinliklerden oluşmaktadır. Projenin önemli bir basamağını aileler oluşturmuştur. Aileler, çocuklarla birlikte seçtikleri ülkeyi araştırmışlar, bu ülkelerle ilgili artık materyaller ile çalışmalar yapmışlar ve sınıfa davet edilmişlerdir. Çocuklar evde öğrendiklerini göster-anlat ve müzik etkinliği ile sınıfta arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Aileler, sınıfta gerçekleştirilen etkinlikler ve süreç ile ilgili olarak, bilgi notu, haber mektubu gibi yollarla bilgilendirilmişlerdir. Bu süreçte çocukların yaptığı resimler, oyunlarına yansıyan farklı kültür öğeleri dokümantasyon panosunda sergilenmiştir. Örneğin E7 ve ailesi Japonya ülkesini seçmiş, artık materyallerden geleneksel Japon kostümü tasarlamıştır. Japon kostümüyle sınıfa gelen çocuk arkadaşlarına sunum yapmış ve arkadaşları hangi ülke olduğunu tahmin etmiştir. Pamuk ve kumaş kullanılarak hazırlanmış sushiler getirmiştir. Çocuklar bireysel olarak yemek çubuğu (chopstick) ile deneme yapmışlardır. K4, Çin ülkesini seçerek arkadaşları ile hazırlıklarını paylaştığında E7 aynı Japonya gibi olduğunu ifade etmiş önceki öğrenmeleri yeni öğrenmelerini desteklemiştir. Öğretmen ikisinin de Asya kıtasında olduğunu belirtmiştir. Buna benzer bir olay Mısır ülkesini tanıdıktan sonra bir başka hafta Sudan ülkesi tanıtımlarında da gerçekleşmiştir. Çocuklar piramitleri görünce iki ülkede de olduğunu ifade etmiştir. Kazakistan ve Kırgızistan ülkesinde de atlarla ilgili anlatılanlar arasında bağlantı kurmuşlardır. Bu çalışmada o hafta seçilen ülke ile ilgili olarak evde yapılanlar sınıfa getirilerek paylaşılmış ve o gün sınıf içinde de o haftanın konusu olan ülke ile ilgili bütünleştirilmiş etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Farklı kültürden ebeveynlere sahip olan çocuklardan birisinin (Anne=Kazakistan) babası sınıfa o ülkeye ait yerel giysi ile gelerek baba katılımı gerçekleştirilmiş, bu çocukların ilgisini çekmiştir. Çocuğun anneannesinin yerel giysisi olarak fotoğrafı gösterilmiştir. Her hafta ülkeler ile ilgili kitaplar okunmuştur. Çocuklara farklı ülke çocuklarının bulunduğu yarım görseller verilerek tamamlaması istenmiştir.

Şekil 9. Çubuklarla yeme denemesi Şekil 10. Oyun hamurundan sushi yapımı Şekil 11. Göster-Anlat etkinliği

Şekil 12. Aile katılımı

Şekil 13. Resim tamamlama

Şekil 14. Artık materyalden kostüm

Saha Çalışmaları

Proje yaklaşımının önemli bir basamağı olan alan gezileri kapsamında, yaşadığımız ülke kültürünü daha iyi anlamak adına Türk Tarih Müzesi ve Parkı'na gezi düzenlenmiştir. Müze, hazırlık yapılması amacı ile önce öğretmen tarafından gezilmiş, incelemeler yapılmış ve fotoğraflar çekilmiştir. Geziden önce çocuklara müzede çekilen fotoğraflar gösterilmiş ve çocukların ilgisi geziye çekilmiştir. Müzede görevli uzman eşliğinde gerçekleştirilen gezide uzmana, çocukların daha önce aileleri ile birlikte oluşturdukları ve merak ettikleri sorular yöneltilmiştir. Müzede bulunan heykellerin fotoğrafları çocuklara dağıtılarak müzede ara-bul oyunu oynanmıştır. Bu oyunda çocuklardan ellerinde bulunan fotoğrafın gerçeğini müzede bulmaları istenmiştir. Heykeller bulunduktan sonra müzede drama etkinliği gerçekleştirilmiştir. Uzman tarafından çocukların yaş grubuna uygun olarak eski-yeni kavramı konuşulmuş, geçmiş döneme ait bilgiler heykeller üzerinden anlatılmış ve Atatürk, Mehmet Akif Ersoy, Vecihi Hürkuş, Piri Reis ve Mimar Sinan heykellerinin önünde oyunlar oynanmıştır. Örneğin; Önce Piri Reis tanıtılmış ve sonra çocuklara verilen harita ile çocukların müzede bulunan ve çok fazla ilgilerini çeken otağıya girmesi sağlanmıştır.

Şekil 15. Müzedeki Türk otağı

Şekil 16. Uzman bilgilendirmesi

Şekil 17. Otağın tepe kısmı

Gezi sonrası sınıfa döndüğünde çocukların neler hissettiği, neler gördükleri tartışılmış ve çocuklardan resim çizmeleri istenmiştir. Çocukların çizimleri hakkındaki yorumları resimlerin arkasına not alınmıştır.

K7: "Birinci katta onların koruyacağı haklar yazıyor; ikinci katta koruyacakları insanlar yazıyor." (Müzedeki gördüğü yazıtı çizmiş)

K2: "Nasreddin Hoca, çadır ve bayrak çizdim."

E1: "Müze ve çocuklar. Çocuklar müzeyi geziyor. Birisi K3 birisi benim." (Kendini ve arkadaşını çizmiş)

K4: "Osman ve çocuk. Bayrağın üstünde harfler var. Küpe takmış bir çocuk, çaydanlık ve bayrak var."

K5: "Çadır çizdim. Üstünde penceresi var."

E7: "Çadır çizdim ve attan düşen asker heykeli."

E2: "Atatürk ve arkadaşını çizdim. Çadırı ve oturma yerlerini çizdim."

K6: "E2, E4, K8, K1 ve ben çadırda fotoğraf çektiriyoruz."

Bu örnekte kitabenin çocuğun aklında gerçeğe uygun olarak kaldığı söylenebilir. Çocukların resimleri incelendiğinde resimlerdeki çizimler kitabe, Nasreddin Hoca, bayrak, çadır, müze, çocuklar, Osman Bey, attan düşen asker heykeli, Atatürk ve arkadaşı olarak ifade edilmiştir. Resimlerde en çok çizilen tema ise Türk otağı olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18. Müzede incelenen yazıt

Şekil 19. K7 tarafından sınıfta çizilen yazıt

Şekil 20. Müzedeki Nasreddin Hoca heykeli

Şekil 21. K2 tarafından sınıfta çizilen Nasreddin Hoca, çadır, bayrak

Projeyi Sonlandırma Aşaması

Bu aşamada çocuklara saha çalışması kapsamında gidilen müze gezisinin fotoğrafları gösterilmiştir. Projenin sonunda yapılan resimler proje duvarına asılmış, yapılan heykeller de aynı bölüme eklenmiştir. Çocuklarla birlikte davetiyeler hazırlanarak aileler proje boyunca yapılan eserleri görebilmeleri için okula davet edilmiştir. Projenin başlangıcında oluşturulan sorular ve süreçte merak edilen sorular ve öğrenilenler tartışılmıştır.

Değerlendirme Etkinliği:

Projenin sonunda velilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Velilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

Soru 1: Projeye başlamadan önce size gönderilen proje bilgilendirme mektubunu okuyunca bu proje hakkında ne düşündünüz?

V1: "Çocukların gelişimini olumlu yönde etkileyeceğini ve ülkeler hakkında bilgi sahibi olacağımızı düşündüm."

V2: "Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının tüm Dünya çocuklarına armağan edildiğinin bilinciyle çocuklara diğer ülkelerin tanıtılması fikri çok hoşumuza gitti."

Soru 2: Proje uygulama sürecinde okulda yapılan etkinlikler ile ilgili çocuğunuz evde size neler anlattı, duygu, düşünce ve davranışlarında ne gibi farklılıklar oldu?

V3: "Müzedeki heykelleri çok beğenmiş. Türk bayrağının eskiden farklı olduğunu, çok çeşidi olduğunu söyledi."

V4: "Sıklıkla bugün hangi ülke olacak diye sordu. Kimin anlatacağını, nasıl anlatacağını merak ediyordu."

Soru 3: Proje kapsamında etkinliklere katılmada zorlandınız mı, karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

V5: "Herhangi bir zorlukla karşılaşmadım."

V6: "Bu yaş grubuna en iyi şekilde nasıl tanıtabiliriz kısmını düşündük ve ülkeyi en iyi yansıtacak özellikleri seçme konusunda birlikte karar verdik. Zorlandığımız kısım ise afiş hazırlama sürecinde kızımızın aktif olmasını istediğimiz için kesme-yapıştırma aşamasıydı. Uygun kıyafeti tasarlama ve oluşturma aşaması da biraz zorladı."

Soru 4: Projede en çok katılım sağladığınız kısım hangisi oldu, neden?

V7: "Çocukların aklında kalabileceği uygun tanıtımlar aradık."

V8: "Araştırma ve kıyafet tasarlama kısmı oldu."

Soru 5: Projenin size ve çocuğunuza katkısı ne oldu?

V9: "Farklı ülkeler ve tanıtımını yapacağımız ülke hakkında daha detaylı bilgi sahibi olduk. Çocuklarımızın tanıtım yaptığı ülke hakkında akılda kalıcı bilgiler edinmesi."

V10: "Hem bizler hem de kızımız seçtiğimiz ülkenin bayrağını, dilini, o ülkenin özelliklerini (kıyafet, yemek, meşhur yerler vb.) öğrenmiş olduk. Aynı zamanda kızımız arkadaşlarından farklı ülkeleri de öğrenmiş oldu."

Şekil 22. Ailelerin sergi ziyareti

Şekil 23. Farklı ülke kostümleri

TARTIŞMA

Bu çalışma, okul öncesi eğitim alan çocuklara önce kendi kültürüne ait öğeleri sonrasında farklı ülke kültürlerine ait öğeleri tanıtarak, farkındalık oluşturmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonunda farklı kültürlerin çocukların yaş ve gelişim düzeyine uygun etkinliklerle tanıtılabileceği, çocukların geçmişe yönelik durumları ve tarihi kişileri öğrenebileceği tespit edilmiştir.

Alan yazında araştırmanın bu sonucunu destekleyen araştırmalar mevcuttur (Önder ve Unutkan-Polat, 2007; Polat, 2007; Polat ve Önder, 2006). Benzer bir çalışmada Şentuna (2011) 48-60 aylık çocuklar için farklı kültürlere yönelik bir program hazırlamış ve çocukların farklı kültürlere yönelik bilinçlenmesinde programın olumlu etkileri olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmada da proje yaklaşımı ile drama, sanat, müzik, dil etkinlikleri, kitap okuma çalışmaları, alan gezisi ve aile katılımı vb. etkinlikler uygulanmıştır. Çocukların etkinlikler sayesinde olayları somutlaştırdığı gözlenmiştir. Örneğin K6 arkadaşlarını karşılarken "Konnnichiwa" (Japonca 'da merhaba) diyerek o kültüre göre selam vermiş ve karşılığında K5 de gülümseyerek aynısını yapmıştır. Aktın ve diğerleri (2015), 60-70 aylık çocuklarla yaptıkları çalışmada; önce çocukların yaşadığı şehir olan Sinop'u sonra farklı illeri ve en sonunda Japonya, Rusya ve İtalya ülkelerinin kültürlerini tanıtmaya yönelik etkinlikler yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda çocukların deneyimleri, bilgi iletişim teknolojisi ve yakın çevresinin çocukların kendi kültürlerini ve farklı kültürleri öğrenmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da K1'in anneannesini ziyaret için Ordu'ya gittiğini ifade etmesi, E7'nin Kapadokya ziyaretini anlatması çocukların deneyimlerinin etkisini göstermektedir. Çetingöz 'ün (2017) 4 yaş çocukları ile yapmış olduğu proje çalışmasının sonucunda çocukların ev, okul, sınıf, yaşadığımız çevre gibi sosyal çevre kavramlarına yönelik bilgi düzeylerinde artış olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada da çocuğun önce yakın olduğu çevreden başlayarak farklı kültürleri tanıması için ilk olarak çocukların yaşadığı şehir Ankara'nın tanıtımı yapılmıştır. Türkiye ülke tanıtımı için ise çocuklar Türk Tarih Kurumu ve Müzesi Parkı'na geziye götürülmüştür. Gezi sonrasında yapılan resimlerin analizi sonucunda Türk kültürüne yönelik bilgi edindikleri gözlenmiştir. E6 müzedeki otağında bulunan bayraklardan birisini Türk bayrağına benzetmiş fakat üç yıldızlı olduğunu söylemiştir. Benzer bir çalışmada Ünsal ve diğerleri (2013) İstanbul' da yaşayan 60-72 aylık çocuklarla yaşadıkları şehri, kültürü, tarihi yerlerini tanımaya yönelik proje tabanlı ve aile katımlı bir çalışma gerçekleştirmişler ve çalışma sonucunda programın faydalı olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada da proje öncesinde sadece üç çocuk Türkiye'nin başkenti ile ilgili yorum yapabilirken proje sonunda bu sayı 12'ye ulaşmıştır. Aynı zamanda müzede yapılan etkinlikler sonucunda çocukların, Piri Reis, Mimar Sinan, Vecihi Hürkuş gibi

ülkemizde yetişmiş kişileri tanıyarak, meslekleri ile kendi günlük yaşamları arasında bağlantı kurdukları gözlenmiştir. K11 “*Ama bu benim bindiğim uçak gibi değil, ben çok daha büyük olana bindim*” dediğinde müzedeki uzman tarafından ilk uçaklar hakkında bilgi verilmiştir. Bunun üzerine E13 uçakları pilotların kullandığını ifade etmiştir. K4 ise sınıfta Osman Bey ve çocuk resmi çizdiğini belirtmiştir. Daysal Ersoy (2011), 6 yaş grubundaki çocuklara Türk büyüklerini tanıtan etkinlikler uygulamış, sonunda çocukların Türk büyükleri ile ilgili bilgilerinin arttığı, geçmiş hatırladıkları ve bu etkinliklerin çocukların kimlik gelişimine destek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tuzcuoğlu ve Tunç (2014) aile katımlı proje tabanlı olarak farklı kültürleri tanımaya yönelik hazırladıkları programın, çocukların bilinçlenmesinde katkısı olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada da aileler projeye dahil edilmiştir ve ailelerle yapılan görüşme sonunda da Tuzcuoğlu ve Tunç’un (2014) çalışmasına benzer sonuçlar elde edilmiştir. V10 kodlu aile “*Hem bizler hem de kızımız seçtiğimiz ülkenin bayrağını, dilini, o ülkenin özelliklerini (kıyafet, yemek, meşhur yerler vb.) öğrenmiş olduk. Aynı zamanda kızımız arkadaşlarından farklı ülkeleri de öğrenmiş oldu.*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bedir ve diğerlerinin (2006) okul öncesi eğitim alan çocuklara çok kültürlülük teması ile hazırlanmış oldukları proje çalışmasının çocukların farklı kültürleri tanıma, kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları kavrama, hoşgörü çerçevesinde yaklaşma üzerinde olumlu etkileri olduğu saptanmıştır. Perkins ve Mebert (2005) yaptıkları çalışmada çok kültürlü eğitim alan çocukların almayanlara göre daha az ön yargılı oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Okul öncesi dönemde proje yaklaşımı kullanılarak hazırlanan çalışmaların çocuğun bütün gelişim alanlarını desteklediği (Arıkan ve Kimzan, 2016; Yıldız Bıçakçı ve Gürsoy, 2010) ve beslenme ile ilgili bilgilerini arttırdığı (Çağlar Kabacık ve Deretarla Gül, 2016; Obalı, 2009) görülmektedir. Ayrıca çocukların kavramsal gelişimlerinde artış olduğu (Angın ve Arı, 2014; Yalçın ve Tekbıyık, 2013), bilimsel süreçleri kullanmadaki becerilerini geliştirdiği (Şahin, Güven ve Yurdatapan, 2011), çocuklarda çevre bilincinin arttığı (Erol ve Gülay Ogelman, 2021; Şallı, Dağal, Küçükoğlu, Niran ve Tezcan, 2013) ve görsel algı becerilerinde artış olduğu (Metin ve Aral, 2016) da tespit edilmiştir. Bu sebeple bu çalışmada okul öncesi çocukların merak duygusuna hitap eden, alan gezileri ile desteklenen, çocukların tüm gelişim alanlarına hitap eden etkinlikleri içeren proje yaklaşımı temel alınmıştır. Bu çalışma sonucunda haftalık yapılan ülke sunumları, konu ile ilgili olan resimli çocuk kitaplarının okunması, farklı dillerde merhaba sözcüğünün söylenmesi gibi etkinliklerle çocukların yeni kelimeler (piramit, pasaport, ülke, şehir, otağ, başkent vb.) öğrendiği ve dil gelişimlerinin desteklediği, farklı kültürlerle yönelik kavram bilgilerinin arttığı gözlenmiştir. Erken çocukluk döneminde verilen uygun etkinliklerle çocukların Türk büyükleri ile kendilerini özdeşleştirerek kimlik gelişimine katkı sağlanabilir (Daysal Ersoy, 2011). Bu araştırmada farklı ülkeler ile ilgili kazanımlar proje yaklaşımı ile öğretmen, aile ve çocuklar için öğrenme fırsatları yaratmıştır. Öğretmeni ve çocuğu sınırlamayan aksine günlük eğitim akışına dahil edilecek esnek planlamalarla eğitim sürecinin niteliği artırılmıştır. Etkinlikler, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile uyumlu ve belirli kazanımlar hedef alınarak planlanmıştır ama süreç boyunca çok fazla kazanıma ulaşılmıştır. Proje yaklaşımının en belirgin özelliklerinden bir tanesi de buna olanak tanımasıdır. Çocuklar öğrendikleri bilgileri günlük yaşam ile ilişkilendirmiş ve yeni kelimeleri kullanmaya başlamıştır. Örneğin, herhangi bir yönerge almadan oyun hamurundan yemekler yaparak birbirlerine ikram etme oyunu oynadıkları görülmüştür. Anlatılan ülkenin dilinde merhaba “hola” diyerek birbirleri ile farklı dillerde selamlaşma oyunu oynamışlardır. Ülkeler arasındaki benzerlikleri hatırlamışlardır. Her çocuk kendi anlattığı ülke ile kendinden sonra anlatılan ve etkinlikleri yapılan ülkeler arasında karşılaştırma yaparak bunları sınıf içinde ifade etmiştir.

Taştekin ve diğerleri (2016) öğretmenlerin sınıfında farklı kültürden çocukların bulunmasının öğretmen için bir deneyim fırsatı yarattığını ve bunun da öğretmenlerin tutumlarına yansıdığını ifade etmiştir. Mevcut çalışmada da öğretmenin etkinlik hazırlarken, ailelerle iletişim kurarken, çocuklarla olan sohbetlerinde deneyimlerinin arttığı söylenebilir. Aynı zamanda çalışmanın sonunda öğretmenlere yardımcı olması amacıyla programa çokkültürlülükle ilgili çizgi film, drama, kitap okuma çalışmaları eklenebileceği önerisinde bulunmuştur. Mevcut çalışma, okul öncesi programı kazanımından yola çıkılarak hazırlanmış ve sınıf ortamına rahatlıkla entegre edilebilen proje yaklaşımı kullanılarak yürütülmüştür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç olarak farklı kültürlerin ele alındığı bu proje ile MEB (2013) Okul öncesi Eğitim Programının amaçlarına ulaşıldığı, çocukların kendi ülke kültürlerine ve farklı ülke kültürlerine yönelik bilgilerinin arttığı ve farkındalık geliştirdikleri gözlenmiştir. Göster anlat etkinliği ile çocukların kendilerini topluluk önünde ifade etmelerinin sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağladığı tespit edilmiştir. Etkileşimli olarak okunan kitapların dil gelişimine; çocukların alan gezisi sırasında uzmana soru sormaları, ülkeleri hatırlama, kıyaslama, karşılaştırma, tahminde bulunma etkinliklerinin bilişsel gelişimlerine katkıda bulunduğu görülmüştür. Çocuklar küçük grup etkinlikleri ile iş birliği yapmışlar ve arkadaşları ile ürün ortaya koymuşlardır. Ailelerin katılımı ve iş birliği çocukların etkinlikleri merakla beklemesine sebep olmuş, bu da öğrenmeyi etkili kılmıştır. Aynı zamanda aile, çocuk ve okul arasındaki iletişimin niteliğini arttırmıştır. Proje etkinliklerine çocukların ilgiyle katıldığı gözlenmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

- Okul öncesi öğretmen adaylarına ve okul öncesi öğretmenlerine çokkültürlü eğitim ortamı ile ilgili eğitimler verilebilir.
- Öğretmen adayları ve öğretmenlerin farklı kültürlere yönelik kendi bilgilerinin ve farkındalıklarının artması için değişim programlarına katılmaları, farklı ülkelerdeki uygulamaları deneyimlemeleri sağlanabilir.
- Okul öncesi eğitim alan çocukların öncelikle kendi kültürünü tanıması amacıyla müzelerden yararlanılabilir.
- Çokkültürlü eğitim ortamında kullanılması amacıyla etkinlik kitapçığı, oyuncaklar, aksesuarlar, resimli çocuk kitapları, eğitici animasyonlar, dijital oyunlar vb. materyaller hazırlanabilir.
- Sınıfında farklı kültürden öğrencisi bulunan öğretmenlerin çalışma deneyimlerini meslektaşları ile paylaşması için projeler düzenlenebilir.
- Bu çalışmada proje yaklaşımı temel alınarak farklı kültürleri tanımaya yönelik bir eylem araştırması yapılmıştır. Farklı eğitim yaklaşımları kullanılarak okul öncesi dönemde kültürel farklılıkların tanıtımına yönelik çalışmalar planlanıp uygulanabilir.
- Okul öncesinde farklı kültürlerin çocuklara tanıtımına yönelik hazırlanacak eğitim programlarının etkililiğinin inceleneceği araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aktın, K., Karakaya, M., Türk, Z., & Aslan, Y. (2015). Okul öncesi dönemde farklı kültürlerin öğretimine yönelik uygulamalı bir çalışma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 258-277.
- Angın, D.E., & Arı, R. (2014). Proje temelli eğitim programının 60-71 aylık çocukların kavram gelişimine etkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 22-34.
- Arıkan, A. (2020). Dezavantajlılık bağlamında proje yaklaşımı: Öğretmenler, çocuklar ve ailelerin deneyimleri. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 106-134. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202041215>
- Arıkan, A., & Kimzan, İ. (2016). Okul öncesi eğitimde proje yaklaşımı: Ağaç bilimcilerin araştırmaları projesi. *İlköğretim Online*, 15(2), 498-528. <http://dx.doi.org/10.17051/io.2016.37190>
- Başarır, F., Sarı, M., & Çetin, A. (2014). Öğretmenlerin çokkültürlü eğitim algılarının incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(2), 91-110.
- Bedir, D., Aktan Kerem, E., & Alyüz, S. (2006, Kasım). Çokkültürlülük temasının erken çocukluk döneminde kazandırılmasına yönelik bir proje çalışması. 3. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi ve 3. Uluslararası Çocuk Filmleri Festivali ve Kongresi Bildirileri, İstanbul, Türkiye.
- Cırık, İ. (2008). Çok kültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 27-40.
- Creswell, J. W. (2005). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Çağlar Kabacık, S., & Deretarla Gül, E. (2016). Anasınıfına devam eden çocukların sebzelere ilişkin tepkilerinin incelenmesi: Proje yaklaşımı örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2323-2334.
- Çetingöz, D. (2017). Okul öncesi dönemde sosyal çevre konusunda uygulanan proje yaklaşımli eğitim. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 7 (14), 109-123. [doi: 10.13114/MJH.2017.351](https://doi.org/10.13114/MJH.2017.351)
- Daysal Ersoy, D. (2011). *Erken çocukluk döneminde sosyo-kültürel eğitim: Ünlü Türk büyükleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Derince, Z. M., & Özgen, B. (2015). Eylem araştırması. F. N. Seggie, Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*, içinde (s. 146-161). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Derman-Sparks, L., & Edwards, J. O. (2010). *Anti-bias education for young children and ourselves*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.
- Ekmişoğlu, M. (2007). *Erken çocukluk döneminde farklılıklara saygı kavramı hakkında öğretmen görüşlerinin incelenmesi ve farklılıklara saygı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Erol, A., & Gülay Ogelman, H. (2021). Proje yaklaşımına dayanan aile katımlı çevre eğitimi programının 5-6 yaş çocuklarının çevreye yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim*, 50 (232), 133-160. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.737551>
- Gay, G. (1994). *A synthesis of scholarship in multicultural education*. Washington, DC: Urban Monograph Series.
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş*. (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Işıkçı Başkaya, G., Alisinanoğlu, F., Demircan, H.Ö., & Tahta, F. (2020). Erken çocukluk dönemi öğretmenlerinin çok kültürlülüğe dair bakış açıları ve uygulamaları üzerine bir inceleme. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4 (2), 9-29. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202042223>
- Johnson, A.P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı*. (Y.Uzuner ve M.Özten Anay, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Katz, L., & Chard, S. C. (2000). *Engaging children's minds: The project approach*. Stamford, CT: Ablex Publishing Corporation.
- Kok, X. W., & Yang, W. (2021). 'Quilting'a play-based anti-bias curriculum for very young children: The Mosaic Approach. *European Early Childhood Education Research Journal*, 30(1), 1-25. <http://dx.doi.org/10.1080/1350293X.2021.2009534>
- Kuru Turaşlı, N. (2012). Intercultural approach in early childhood education. *Journal of Education and Future*, 1, 37-47.
- Kendall, F. E. (1983). *Diversity in the classroom: a multicultural approach to the education of young children*. Early Childhood Education Series. New York: Teacher College Press.

- Metin, Ş., & Aral, N. (2016). Proje yaklaşımına dayalı eğitimin beş yaş (60-72 ay) çocuklarının görsel algılarına etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 41(186), 149-162. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2016.4594>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). Okul öncesi eğitim programı. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>
- Murray, J. (2012). Learning to live together: An exploration and analysis of managing cultural diversity in centre-based early childhood development programmes. *Intercultural Education*, 23(2), 89-103. <https://doi.org/10.1080/14675986.2012.686019>
- Nguyen, A. (2022). "Children have the fairest things to say": Young children's engagement with anti-bias picture books. *Early Childhood Education Journal*, 50(5), 743-759. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01186-1>
- Obalı, H. (2009). *Okul öncesi eğitimi almakta olan altı yaş grubu çocuklarına verilen proje yaklaşımıyla beslenme eğitiminin beslenme bilgi düzeyine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Önder, A., & Unutkan Polat, Ö. (2007). Mısır'ı ülke ve kültür olarak 5-6 Yaş çocuklarına tanıtan eğitim programının etkisi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 27-35.
- Patton, M.Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Mesut B. ve Selçuk Beşir D, Çev.) Ankara: Pegem Akademi.
- Perkins, D. M., & Mebert, C. J. (2005). Efficacy of multicultural education for preschool children: A domain-specific approach. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 36(4), 497-512. <https://doi.org/10.1177/0022022105275964>
- Polat, Ö. (2007). Çin'i ülke ve kültür olarak 5-6 yaş çocuklarına tanıtan eğitim programının etkisinin deneysel olarak incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(26), 155-162.
- Polat, Ö., & Önder, A. (2006). *Çokkültürlü eğitime bir örnek: Hindistan'ı 5-6 yaş çocuklarına ülke ve kültür olarak tanıtan bir eğitim programının etkililiğinin incelenmesi*. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi III. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Çanakkale, Türkiye.
- Polat, Ö., & Özkabak Yıldız, T. (2018). 5-6 yaş grubu için geliştirilen aile katımlı farklılıklara saygı programının çocukların farklılıklara saygı düzeyine etkisinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(4), 389-403. <https://doi.org/10.17244/eku.466812>
- Simangan, K. P. (2012). *The effect of implementing culturally relevant and anti-bias activities with young children in a preschool classroom* (Master's Thesis). University of Washington, ABD.
- Şahin, F., Güven, İ., & Yurdatapan, M. (2011). Proje tabanlı eğitim uygulamalarının okul öncesi çocuklarında bilimsel süreç becerilerinin gelişimine etkisi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33, 157-176.
- Şallı, D., Dağal, A.B., Küçüköğlü, E.K., Niran, Ş.S., & Tezcan, G. (2013). Okul öncesinde geri dönüşüm kavramı: Aile katımlı proje tabanlı bir program örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 234-241.
- Şentuna, A.B. (2011). *Okul öncesi eğitim alan 48-60 aylık çocukların farklı kültürleri tanımalarının dünyadaki farklı kültürlerle karşı bakış açılarında yaratacağı farkların incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tarman, B., & Tarman, İ. (2011). Developing effective multicultural practices: A case study of exploring a teacher's understanding and practices. *The Journal of International Social Research*, 4(17), 573-593.
- Taştekin, E., Bozkurt Yükcü, Ş., İzoğlu, A., Güngör, İ., Işık Uslu, A.E., & Demircioğlu, H. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin çokkültürlü eğitime yönelik tutumlarının ve algılarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 2-20.
- Tuzcuoğlu, N., & Tunç, A.B. (2014). Aile katımlı proje tabanlı öğrenme yaklaşımının 60-72 aylık çocukların farklı kültürlerle bakış açısına etkisinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (7), 510-521. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.405>
- Üner, E. (2011). *Okul öncesi eğitim programındaki 36-72 aylık çocuklara farklılıklara saygı eğitimi kazandırmanın öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Ünsal, F.Ö., Yıldız T.Ö., Küçüköğlü, E.K., & Dağal A.B. (2013). Dikkat burası İstanbul!: Okul öncesinde aile katımlı proje tabanlı bir program örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 263-270.

- Vandenbroeck, M. (2007). Beyond anti-bias education: Changing conceptions of diversity and equity in European early childhood education. *European Early Childhood Education Research Journal*, 15(1), 21– 35. <http://dx.doi.org/10.1080/13502930601046604>
- Yalçın, F., & Tekbıyık, A. (2013). GEMS tabanlı etkinliklerle desteklenen proje yaklaşımının okul öncesi eğitimde kavramsal gelişime etkisi. *Turkish Studies*, 8(9), 2375-2399. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5574>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız Bıçakçı, M., & Gürsoy, F. (2010). Proje yaklaşımına dayalı eğitimin altı yaş çocuklarının gelişimine etkisinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (1), 307-316.

Introduction

Multicultural education includes respecting human rights and cultural differences, regulating the educational environment in accordance with cultural diversity, and ensuring equality of opportunity in education (Cırık, 2008). Children's awareness of different cultures will be increased by language, drama, games, music, kitchen activities, and reading children's books on this subject in a multicultural education environment (Kendall, 1983). The Project Approach, which enables the preparation of activities to support the full development of children, supports the in-depth research of a topic of interest to students and the active participation of large and small groups in this research process (Katz & Chard, 2000). Children's recognition of their own environment and culture and of different cultures contribute significantly to their development. For this reason, this study aims to prepare activities using the project approach for the children to recognize their own culture and different cultures. In the early childhood period, when the sense of curiosity about the environment is very high, it is important for the children to get to know people living in different geographies and to discover the world outside their own environment, starting from their own environment in a globalizing world where the possibility of seeing individuals from different cultures increases day by day. Based on this idea, this study aims to examine the effects of activities aimed at recognizing different cultures prepared using the project approach on increasing the awareness of preschool children in order to explain the different cultural characteristics included in the Ministry of National Education (2013) Preschool Education Program and to achieve the acquisitions of respecting differences. For this purpose, the answer to the following question was sought;

What are the effects of activities prepared based on the project approach on children's learning of their own cultures and different cultures?

Method

This study is an action research aimed at getting to know different cultures and improving awareness through activities prepared based on the project approach. The research was conducted with 20 children, including 11 girls and 9 boys, studying in the 5th age group at an independent kindergarten affiliated to the Ministry of National Education in Etimesgut district of Ankara province. The school and classroom selected as the study group were determined by easily accessible situation sampling among the purposeful sampling methods with the reason that one of the researchers personally works as a teacher. Qualitative data collection methods were used in this study. The researcher, who is a teacher, actively participated in the group throughout the activities and witnessed every situation of the children. During the study, data were collected via participant and unstructured observation. The teacher-researcher collected the pictures the children drew during the activities with comments and conversations related to these pictures as documents and kept activity logs. Interviews were conducted with the parents of the children involved in the study to determine their views at the end of the project. Descriptive analysis was done for the families' responses to the semi-structured interview questions, the unstructured activity diaries kept by the teacher during the 13-week study period of the project-based activities for getting to know different cultures and the documents. In this study, the findings obtained from the recordings were described close to their original form and then interpreted in an explanatory way to explain the causes and consequences.

Findings

At the end of the research, it was determined that different cultures can be introduced through activities suitable for children's age and developmental level, and children can learn about past situations and historical figures. It was also observed that they acquired knowledge about Turkish culture. As a result of the activities carried

out at the museum, it has been observed that they recognize people who have grown up in our country and establish a connection between their professions and their daily lives. As a result of this study, it has been observed that children learn new words, and language development is supported by activities such as weekly country presentations, reading children's books with pictures related to the subject, saying hello in different languages, and increasing their knowledge of concepts for different cultures. The acquisitions related to different countries in this research created learning opportunities for teachers, families, and children with the project approach. Although the activities used were in line with the Ministry of National Education Preschool Education Program, many objectives were achieved throughout the process, even though the planning was done by targeting specific outcomes. One of the most distinctive features of the project approach is the opportunity it provides for this. Children associated the information they learned with daily life and started to use new vocabulary. For example, it was observed that they played the game of serving each other by making dishes from play dough without any instructions. They played the greeting game with each other in different languages by saying hello in the language of the country described. They remembered the similarities between the countries. Every child compared the country they described and the countries described activities carried out after them and expressed these in the classroom.

Result and Discussion

At the end of the study, it was observed that the objectives of the Ministry of National Education (2013) Preschool Education Program were achieved, children's knowledge of their own and other countries' cultures increased and they developed awareness. There are studies supporting this result of the research in the field literature (Önder & Unutkan-Polat, 2007; Polat, 2007; Polat & Önder, 2006). In a similar study, Şentuna (2011) prepared a program on different cultures for children aged 48-60 months and found that the program positively affected children's awareness of different cultures. It was determined that expressing themselves in front of the community with the show-and-tell activity contributed to their social-emotional development. It was observed that the books read interactively contributed to their language development, and the activities of children asking questions to the expert during the field trip, remembering countries, comparing, contrasting, and making predictions contributed to their cognitive development. They collaborated with small group events and put out products with their friends. The involvement and cooperation of families led children to look forward to the activities with curiosity, which made learning effective. It also improved the quality of communication between family, child, and school. It was observed that children participate in the project activities with interest. Tuzcuoğlu and Tunç (2014) stated that the program they prepared for recognizing different cultures as a project-based program with family participation contributed to raising children's awareness. In this study, families were also included in the project, and similar results were obtained from the study of Tuzcuoğlu and Tunç (2014) at the end of the interview with the families. In this study, an action research case was conducted to recognize different cultures based on the project approach. Studies aimed at promoting cultural differences in the preschool period can be planned and implemented using different educational approaches. In addition, studies can be conducted to examine the effectiveness of educational programs that will be prepared for introducing different cultures to children before school.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Komisyonu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 26/06/2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası:2022/11